

Portret Mevr. Claus in bruidskleed

Verle Van Doorne

De bijkvangervan het Museum van Deinze en de Leiestreek is de spectaculaire "Bietenooft" van Emile Claus. Dit reusachtig schilderij heeft van bij de inrichting van het voormalig Museum voor Schone Kunsten van Latem en de Leiestreek te Deinze in 1942 de collectie overheerst. En niet alleen terwille van het buitengewoon formaat, de hechte binding met het land en zijn bewoners rond de eeuwwisseling, de tot de verbeelding sprekende sterke figuren en attitudes, maar vooral door de virtuositeit, tot in het geringste detail verbluffende factuur van dit bravourestuk.

Nochtans zal deze "pièce de résistance" van het museum niet mijn ultieme keuze zijn. Schuin ervoor bevindt zich een klein, intimistisch portret van de bruid van de kunstenaar, door hemzelf geschilderd naar aanleiding van hun huwelijk op 4 mei 1886. Het was Leo Du Faux, vriend van Claus te Waregem, die hem in contact had gebracht met Charlotte, dochter van Leo's broer, notaris Edouard Du Faux te Deinze. Een op zijn minst merkwaardig huwelijk van een jong meisje uit een franstalig burgerlijk milieu met een 37-jarige artist die reeds bekendheid had verworven maar toch de latere beroemdheid nog niet had.

Het portretje, een olieverf op doek, toont een sober kleurgebruik. Grijs- en beige tinten overheersen in een werk dat geschilderd is in de realistische traditie. Opvallend is dat een zeker luminisme reeds aanwezig is: een licht die de rijkstof waaruit het kleed is vervaardigd, doet opglanzen. Claus heeft het schilderij gemaakt vanuit een laag standpunt – zoals ook in de "Bietenooft" – waardoor hij als het ware opkijkt naar het onderwerp.

Het is een miniatuur die een heel andere wereld oproept dan de "Bietenooft": de enigszins weemoedige elegantie van de rijke burgerij uit de Belle Époque. Wij zijn niet meer gewoon aan dergelijke contrasten in de dagelijkse samenleving: op de "Bietenooft" wordt ontzettend hard gewerkt door het landelijk proletariaat, en op het portretje staat een hautaine dame je aan te kijken. Toch is het niet evident wie van beide sociale categorieën de gelukkigste is, de boerin in iorpen of de burgervrouw in haar bruidsgewaad. De mooie, jonge Charlotte Du Faux gaat helemaal verborgen in haar schitterend kleed, en enkel het wat vervelde gelaat, naast een "fin-de-siècle" gevoel spreekt, toont ons iets van de persoon die afgebeeld is. Uiteraard is de japon op zich ook rijk aan symboliek. Vandaag zouden wij zeggen: op de huwelijksdag begint het leven opnieuw. De negentiende eeuw was echter de tijd van Victoriaanse preutheid en van dubbele moraal. "Van de Victoriaanse vrouw werd verwacht dat zij op seksueel gebied weinig, liefst in het geheel niets deed, tot zij getrouwd was. Dan mocht en moest ineens alles – wat natuurlijk niet al te veel kon zijn" (J.H. Van den Berg).

Portret Mevr. Claus in bruidskleed, 1886
Olieverf op doek, 44,5 x 21,5 cm. Ghilbreus Claus 942
Foto: Museum van Deinze en de Leiestreek

De aandacht voor vrouwelijk schoon van de charmant Mevr. Claus is genoegzaam bekend en deze gedachte is enigszins schrijnend bij het beschouwen van dit trotse bruidsportret.

Het stemt mij gelukkig dat het Museum van Deinze en de Leiestreek, waarvan de verzameling specifiek gericht is op de Oostvlaamse Leiestreek, naast elkaar die twee topwerken van Emile Claus kan presenteren. Waar de "Bietenooft" de streek eigen inspiratie toont (het harde labuur van de Vlaamse landarbeiders), ver raadt de zelfde schilder in het bruidsportret zijn verantwoordheid met het geraffineerd Parijse milieu van dat ogenblik. Opmerkelijk zijn de talrijke contacten van onze schilders met Frankrijk en de Franse hoofdstad. Daarom staan zij, volgens mij, ook op een internationaal niveau, dat zij verrijkt hebben met hun regionale moeieven.

Frankische Informatie

Museum van Deinze
en de Leiestreek

Leden Maatschappij 3,50
5900 Deinze

Tel. 03381.56.70

Fax 03381.56.79

Op en tijdens de week van

14 tot 17.30 uur en tijdens

het weekend van 10 tot

12 en van 14 tot 17 uur,

gesloten op dinsdag,

1 januari, eerste werkdag

van januari,

25 en 26 december

Toegangsprijs: 60 BEF,

groepen vanaf 15 personen,

+3-pas museumkaart,

studentenkaart, 40 BEF,

Kindervan 6 tot 16 jaar,

scholen buiten Deinze:

35 BEF,

Indien jongder dan 6

en scholen binnen

Groot-Deinze: gratis